

رئیس رسانه ملی در گفت وگو با شبکه افق، ناگفته‌هایی از مقاومت لبنان را مطرح کرد

صفحه ۶

شعر مناجاتی

مسیری برای رسیدن به خدا

با یوسف رحیمی، درباره تلاش برای تحقق یکی از توصیه‌های رهبر معظم انقلاب گفت‌وگو کردیم

۱۱۱

سینمای مقاومت

گفتمان جدیدی برای جهانیان

تحلیل سینمای جنگ و مقاومت
موضوع نشست هنرجویان مدرسه نقد بود

۸۱

فیلمی که تاریخ را

تحریف می‌کند

فیلم «۵ سپتامبر» از آن دست آثاری است که در جهت مظلوم‌نمایی صهیونیسم تولید شده است

۱۰۱

دوشنبه‌نویشته‌ها

رسیدیم به پوسته فیلمفارسی‌ها!!

محمد تقی فهیم
منتقد سینما

قابل پیش‌بینی بود که یادداشت هفته قبل بازتاب مثبت و منفی مختلفی داشته باشد. سینماگران از نسل‌های متنوع قلم به دست گرفتند و در تأیید یا نفی دیدگاه صاحب‌این قلم، وارد تحلیل و بررسی شدند. نگارنده بر «دلی» بودن هر پدیده هنری ازجمله فیلم ساختن، واقف و باور دارم. از همین رو نسل‌مانتظار داشتیم که سینمای نوین ایران بدون دور ریختن کلیات سینمای قدیم که تحت عنوان «فیلمفارسی» قابل پیگرد و تمیز است، به سطحی از ساختارها و مؤلفه‌های سینمایی ارتقا یابد که دیگر نشود نسبت به آن «ان قلت» آورد.

به عبارتی قرار بوده تا سینمای جدید با پرهیز از سبک و سیاق‌های شبه‌روشنفکرانه ضدتماشاگر و نیز دور زدن ویژگی‌های سطحی و ساختار ضعیف و دور شدن از روایت‌های مبتنی بر تصادف و شعاری، به سینمایی دست‌یابیم که مانند غالب رویکردهای «خاص» ساختار سیاسی/ اجرایی کشور، خصوصاً جنبه‌های معنایی/ فرهنگی پیروزی انقلاب، آن‌هم در عصر حاکمیت مطلق سکولاریسم بر جهان، علاوه بر مؤلفه‌های سینمایی «خاص» تر، حرف و حدیث‌های تازه‌ای برای تماشاگران داخل و بیرون داشته باشد اما به جز مقاطع و دوره‌هایی و نیز به جز در گونه بومی دفاع مقدس، تقریباً در بقیه ژانرها و رویکردها، سینمای ایران در زمینه اصالت فرهنگی/ هنری روزبه‌روز دستش خالی شده است. این وضعیت در یک دهه اخیر چشمگیرتر شده است. هرچه بر جنبه‌های پروداکشن و ظواهر سینما افزوده شده، از گرایش‌های خاص تثبیت‌شده در زیر مجموعه گفتمان انقلاب دور و دورتر شده است. حالا رسماً و علناً فیلمسازان ابایی از گرته‌برداری، کپی‌کاری و بازسازی آثار دست‌چندم هالیوودی و بالخصوص فیلم‌های قدیم ایران ندارند، با این تفاوت که در زمینه‌هایی قصه، درونمایه و خصوصاً گفتمان مورد پذیرش توده‌های انبوه و ویژه‌تر ادبیات مذهبی حاکم بر زیست خانواده‌های ایرانی خبری یا نیست یا خیلی کم‌رنگ است. نکته جالب این‌که در موارد و مؤلفه‌های اشاره‌شده، فیلم‌های قدیمی جلوتر از الان است. اگر

موقعیت‌های مذموم اروتیک سینمای قدیم را فاکتور بگیریم، در موارد دیگر ساختاری/ فرمی مورد پسند عامه، سینمای فعلی فقط در پوسته از آن سینما پیروی می‌کند اما گامی به عمق برنمی‌دارد. در غالب فیلمفارسی‌ها به تاسی از زیست خانواده‌ها، مسجد و امامزاده و ادبیات و امدا ر توکل و امید جزو جدایی‌ناپذیر نهفته در داستان‌ها و داستاتک‌های آن سینما بوده؛ وضعیت و واقعیت‌هایی که حالا تحت عنوان «شعاری» شدن و «سفارشی» بودن از فیلم‌ها رخت بر بسته است. مثلاً در نظر بگیرید یکی از فرازهای جلوبرنده فیلم قیصر، سفر به مشهد و زیارت است، موقعیتی که در قیام فردی قهرمان تأثیرگذار است. منهای جریان نحیف فیلم‌های به ظاهر روشنفکرانه این دوران (که بیشتر از تعداد انگشتان دو دست نمی‌شوند) قریب به اتفاق فیلم‌های قدیمی «پود» آنها را مؤلفه‌هایی تشکیل می‌دادند که در حل مشکلات قهرمان قصه‌ها، وامدار فرهنگ بومی و باورهای مذهبی بودند. از فیلم‌های جدی کیمیایی که بگذریم ده‌ها اثر نازل‌تری مانند برفراز آسمان‌های فردین را می‌توان نام برد که نقش و تأثیر فرهنگ بومی و اعتقاد به ائمه و... در تحول و صعود و سقوط قهرمان و ضدقهرمان جلوه جدی داشتند. جالب است بدانید که تعداد بسیاری فیلم قدیمی مانند فیلم «چلیچراغ» ساخته خسرو پرویزی و حضور ناصر ملک‌مطیعی را می‌توان رصد کرد که بیشتر از ۱۰ فصل کلیدی مستقیم و غیرمستقیم آن درمسجد و امامزاده روایت و اساساً «توکل» و «امید» نقش بسزایی دارد.

غیرقابل‌کنمان است که فیلم‌های قدیمی در همه اجزایش سطحی‌گرایی مشهود است اما در همین ساختار اتفاقاً مسجد و امامزاده و مذهب به نسبت بقیه رویکردهایش، جدی‌تر و قابل احترام ساخته و پرداخته می‌شدند، یعنی مسجد صرفاً آکسسوار نبود و برعکس در جایگاه مکان معنوی کارکرد اجتماعی داشت و مؤثر بر روابط و مناسبات فرهنگی/ اقتصادی در قصه‌ها مورد اهتمام قرار می‌گرفت و... خلاصه کلام این‌که تافرهنگ و ادبیات خانواده‌های ایرانی و چگونگی زیست فردی/ جمعی توده‌ها، تبدیل به درونمایه قصه‌ها نشود، حس و حال لازم به قصه‌ها جاری نخواهد شد و بالطبع سینمای جریان اصلی نه‌تنها تماشاگران انبوه به خود نخواهد دید، بلکه افتخاری هم کسب نخواهد کرد.

مفاهیم ژرف انسانی در تئاتر ایشار

منطقه‌ای هنرهای تجسمی ایشار و بیست‌ونهمین جشنواره تئاتر استان که چهار اثر آن به جشنواره تئاتر فجر راه پیدا کرد، شامل آن است. او با اعلام این‌که نهمین جشنواره تئاتر ایشار از امروز ششم اسفند در هشت سالن برگزار خواهد شد، اظهار کرد: «در این دوره سه اثر از شهرستان‌های پردیس، شهریار و پاکدشت به جشنواره راه پیدا کرده است.» در ادامه نشست محمدکرم‌اللهی دبیر جشنواره و مدیرکل امور هنری بنیاد شهید و امورایثارگران به جزئیات نهمین جشنواره تئاتر ایشار پرداخت، کرم‌اللهی در ارائه گزارشی از جزئیات جشنواره تئاتر ایشار عنوان کرد: «۲۳۸ اثر به دبیرخانه جشنواره ارسال شد و در بخش خیابانی ۱۱۱ اثر با داوری داریوش نصیری، احمد نداف و هادی کیانی و در بخش صحنه‌ای ۱۲۷ اثر با داوری مهدی نصیری، سیامک موسوی اسدزاده و امیرحسین حریری به مرحله بازبینی رسید. در این رویداد ۱۷ اثر از ۱۲ استان و ۱۶ شهرستان پذیرفته شد. در مرحله بعد هشت تئاتر در بخش صحنه‌ای با داوری محمدباقر قهرمانی، امیر دژاکام و رحمت امینی و ۹ اثر در بخش خیابانی با داوری فرزاد دلفان، بهمن صادق حسنی و مجید امرایی انتخاب شد و به جشنواره راه یافت.»

ایشار: مفهومی عمیق و چندلایه

او با بیان این‌که هنر ایشار یک مفهوم عمیق و پیچیده است، افزود: «این هنر به هنرهایی اشاره دارد که به موضوعاتی مثل فداکاری، مقاومت، ایشار و خدمت خالصانه به مخاطب می‌پردازد. هنر ایشار به عنوان یک نوع هنر قدرتمند و مؤثر می‌تواند تأثیر عمیق بر زندگی‌های مردم بگذارد و با اندیشه، خلاقیت، هنر و زیبایی‌شناسی پیام حقیقی خود را به اشتراک با مخاطب بگذارد. در این مسیر هنر تجربیات ایشارگرایانه را در قالب موسیقی، فیلم و تئاتر به اشتراک می‌گذارد.» او ادامه داد:

«بهانه امروز تئاتر است که سلیس‌ترین و رساترین هنر موجود دنیا محسوب می‌شود. طلایه‌داران اصلی روشنگری و تبیین در جهان، تئاتری‌ها هستند. اهالی تئاتر بسیار اهل مطالعه، تحقیق و تأمل‌اند و اهل غواصی در بحر معانی و احساسات. آنها در بستر اجتماع می‌توانند نقش بسزایی در تحولات داشته باشند. دبیر جشنواره تئاتر ایشار عنوان کرد: ما در بنیاد شهید و امور ایثارگران از همه ظرفیت‌ها در مسیر ترویج فرهنگ و ایشار و شهادت استفاده می‌کنیم تا از منظر این جشنواره به مفاهیم مورد نظر برسیم و در امر ترویج فعالیت‌ها پیش برویم.»

گسترش حقیقت در گرو ایشار، شهادت و پایداری

او ادامه داد: «وقتی مفهومی به نام ایشار داریم؛ یعنی حقیقت حیات انسان به این محبت بستگی دارد و اگر جهان هستی را از این حقیقت خالی کنیم؛ هیچ نخواهد داشت. برای گسترش حقیقت ما نیاز به ایشار، شهادت و پایداری داریم و در این مسیر بنیاد شهید و امور ایثارگران منشأ برگزاری رویدادهای مختلفی چون نهمین جشنواره تئاتر ایشار است.» او اعلام کرد: «آثار بخش صحنه‌ای در دو تالار تماشاخانه مهر و تماشاخانه ماه و آثار بخش خیابانی در محوطه حوزه هنری، ایوان انتظار میدان ولیعصر(عج)، میدان هفتم تیر و مدارس شاهد تهران اجرا می‌شوند. در خلال جشنواره هم بنابر درخواست‌ها امکان اجرای تئاترهای خیابانی را داریم.» محمدکرم‌اللهی گفت: «امسال به دو موضوع آموزش و نقد و بررسی در جشنواره تئاتر ایشار توجه خواهیم داشت و کارگاه آموزشی با حضور سعید اسدی طی سه روز در استودیو سوره و کارگاه نقد و بررسی با حضور رضا آشفته طی سه روز در سالن مهرداد اوستا برگزار خواهد شد.»

سهیمه در فجر نداریم

در بخش پرسش و پاسخ محمدکرم‌اللهی درباره سهمیه بنیاد شهید و امور ایثارگران در جشنواره تئاتر فجر اظهار کرد: «ما در جشنواره فجر سهمیه‌ای نداریم و جشنواره فجر هم تعهدی برای پذیرش آثار ندارد و صرفاً آثاری که از سوی یک جشنواره به جشنواره فجر معرفی می‌شود، مورد بازبینی قرار می‌گیرد و در نهایت با تأیید هیأت ارزیابی انتخاب می‌شود. ضمن این‌که ما اگر سهمیه‌ای هم در جشنواره تئاتر فجر داشته باشیم از آن استفاده نمی‌کنیم چراکه هنر جایی نیست که باید از مسیر سهمیه به آن نزدیک شویم بلکه عنصری در قالب عینی هنرهای رسمی ایران است که به مخاطب عرضه می‌شود.» مدیرکل امور هنری بنیاد شهید و امور ایثارگران همچنین درباره تئاترهای دانش‌آموزی در جشنواره تئاتر ایشار بیان کرد: «مادر این جشنواره از تئاترهای دانش‌آموزی که حاوی ارزش فکری فرهنگی عرصه ایشار و شهادت بودند، حمایت مادی و معنوی کرده‌ایم. او در پایان نشست از تجلیل ایثارگران هنرمند در آیین اختتامیه نهمین جشنواره تئاتر ایشار سخن گفت.»